

HELENA ŻUKOWSKA
Katedra Rachunkowości KUL

KONFERENCJA
*AUDYT ZEWNĘTRZNY SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
A WIARYGODNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTWA*

W dniu 22 listopada 2012 roku dwie Katedry (Rachunkowości i Bankowości) Instytutu Ekonomii i Zarządzania na Wydziale Nauk Społecznych w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II zorganizowały konferencję naukową pt. *Audyt zewnętrzny sprawozdania finansowego a wiarygodność przedsiębiorstwa*.

Główną przesłanką organizacji konferencji było przekonanie, że dla wzmocnienia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego konieczne jest udostępnienie pełnej, rzetelnej i wiarygodnej informacji o uczestnikach tego obrotu, której najbogatszym źródłem jest sprawozdanie finansowe. Elementem uwiarygodnienia informacji zawartych w sprawozdaniu jest poddanie go weryfikacji przez niezależnych zewnętrznych ekspertów (biegłych rewidentów).

Sprawozdanie finansowe jest podstawowym źródłem informacji o sytuacji majątkowej i kapitałowej oraz o efektach działalności (wyniku finansowym) przedsiębiorstwa. Informacja w sprawozdaniu finansowym powinna być rzetelna i jasna, a przede wszystkim wiarygodna. Ważnym instrumentem poprawy wiarygodności danych w sprawozdaniu finansowym jest badanie sprawozdania finansowego (nie tylko obligatoryjne, ale i dobrowolne). Zawartość informacyjna sprawozdania finansowego uwiarygodniona przez rewizję finansową dodatkowo poprawia wizerunek przedsiębiorstwa. Przedsiębiorcy powinni być więc zainteresowani poddawaniu sprawozdań finansowych audytowi zewnętrznemu, ale nie tylko przedsiębiorcy. Audyt sprawozdań finansowych to integralny element poprawy wiarygodności jednostek gospodarczych, a przez to instrument zwiększenia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

Audyt zewnętrzny sprawozdania finansowego jest częścią audytu finansowego (obok audytu wewnętrznego). Najczęściej jest on utożsamiany z obowiązkowym badaniem rocznych sprawozdań finansowych, zdefiniowanym

w ustawie z dnia 24 IX 1994 roku o rachunkowości (w rozdziale 7 ustawy „Badanie, składanie do właściwego rejestru sądowego, udostępnianie i ogłaszanie sprawozdań finansowych” art. 64-70). Takie uproszczone podejście jest nieuzasadnione, gdyż w rewizji finansowej zawierają się także obowiązkowe przeglądy okresowe, przeprowadzane przez biegłych rewidentów, półrocznych sprawozdań finansowych spółek giełdowych określone przez przepisy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych. Jeszcze inną formą audytu zewnętrznego są usługi poświadczające wymagane przepisami prawa zastrzeżone do wyłącznej kompetencji biegłego rewidenta, zwiększające wiarygodność danych o przedmiocie badania¹.

Zakres i procedura prowadzenia audytu zewnętrznego sprawozdania finansowego rodzi wiele problemów i dylematów. Jego problematyka stanowi przedmiot zainteresowania nie tylko biegłych rewidentów, ale także przedsiębiorców i naukowców.

Doświadczenia ostatnich lat dostarczają licznych przykładów negatywnych skutków gospodarczych i społecznych związanych z nieścisłością lub świadomym zniekształcaniem informacji prezentowanych w sprawozdaniach finansowych. Jest to zjawisko ograniczające zaufanie do wiarygodności sprawozdania finansowego oraz do profesjonalizmu pracy księgowych. Ta sytuacja stanowi wyzwanie do podjęcia wysiłku w zakresie prac legislacyjnych, prowadzących do poprawy jakości informacji prezentowanej w sprawozdaniach finansowych, jak też budowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w zakresie potrzeby rzetelności sporządzanej sprawozdawczości.

Szerszym skutkiem stosowania audytu zewnętrznego jest zwiększenie wiarygodności sprawozdań finansowych oraz poprawa bezpieczeństwa obrotu gospodarczego. Należy propagować nie tylko konieczność utrzymania obecnego zakresu podmiotowego obowiązkowego badania sprawozdania finansowego, ale także lobbować na rzecz wdrażania dobrej praktyki dobrowolnego badania sprawozdania jako usługi poświadczającej wiarygodność sprawozdania finansowego w różnic kluczowych dla jednostek gospodarczych sytuacjach (fuzje, przejęcia, przekształcenia przedsiębiorstw, starania o kredyt czy środki z funduszy europejskich). Planowane, związane z regulacjami Unii Europejskiej ograniczenia podmiotowego zakresu badania sprawozdań finansowych są

¹ Kategorię i rodzaje usług poświadczających wyjaśnia Stanowisko Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie innych usług poświadczających wchodzących w zakres czynności rewizji finansowej.

kontrowersyjne, nieuzasadnione i wręcz szkodliwe dla obrotu gospodarczego. Należy przekonywać przedsiębiorców do podejmowania dobrowolnego poddawania sprawozdań finansowych audytowi zewnętrznemu w celu potwierdzenia rzetelnego i jasnego obrazu ich sytuacji finansowej oraz wyniku finansowego prezentowanego w sprawozdaniu finansowym.

Badanie sprawozdania finansowego dobrze służy wizerunkowi przedsiębiorstwa i poprawie jakości danych w sprawozdaniu finansowym. W związku z tym, że sprawozdanie finansowe jest źródłem informacji głównie dla użytkowników zewnętrznych (szeroko pojmowanego otoczenia przedsiębiorstwa), wysoka jakość danych w tym sprawozdaniu jest sprawą kluczową. Niezależny audyt zewnętrzny uwiarygodnia sprawozdanie i przedsiębiorstwo, które je sporządziło. Jest jednym z istotnych warunków budowania wiarygodności jednostek gospodarczych.

Waga wiarygodności danych zawartych w sprawozdaniu finansowym zarówno w skali mikro-, jak i makroekonomicznych i zrozumienie ogromnej roli badania sprawozdania finansowego przez biegłych rewidentów skłoniła naukowców z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i Politechniki Lubelskiej do podjęcia – przy współudziale Krajowej Izby Biegłych Rewidentów Regionalny Oddział w Lublinie – organizacji konferencji zatytułowanej *Audyt zewnętrzny sprawozdania finansowego a wiarygodność przedsiębiorstwa*. Dodatkowym motywem dla organizacji konferencji o takiej tematyce był jubileusz 20-lecia Krajowej Izby Biegłych Rewidentów – organizacji zrzeszającej wszystkich biegłych rewidentów w Polsce.

Wychodząc z punktu widzenia roli sprawozdania finansowego jako podstawowego źródła informacji o sytuacji majątkowej i kapitałowej oraz o wyniku finansowym przedsiębiorstwa, organizatorzy konferencji uznali, że badanie sprawozdania finansowego (nie tylko obligatoryjne, ale i dobrowolne) może poprawić wizerunek przedsiębiorstwa. Dlatego celowe jest by przedsiębiorcy poddawali swoje sprawozdania badaniu przez biegłych rewidentów, dążąc do poświadczenia wiarygodności danych ze sprawozdania finansowego tam, gdzie ta wiarygodność jest niezbędna.

Głównym celem konferencji było propagowanie problematyki badania sprawozdań finansowych wśród przedsiębiorców, naukowców i studentów kierunków ekonomicznych, szczegółowym zaś unaocznienie przedsiębiorcom, głównie z sektora mikro, małych i średnich, istotnej roli audytu zewnętrznego jako sposobu na budowanie wiarygodności, poprawę wizerunku przedsiębiorstwa w jego otoczeniu i poprawę bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

Konferencja została oficjalnie rozpoczęta przez prof. dr. hab. Marka Pawlaka, prodziekana ds. nauki i kontaktów zagranicznych na Wydziale Nauk Społecznych KUL, który wyraził zadowolenie, że organizatorzy zgromadzili na konferencji ponad 120-osobowe gremium przedstawicieli przedsiębiorców, naukowców, biegłych rewidentów i studentów. Stwierdził, że kontakty z praktyką gospodarczą są dla pracowników naukowych każdej uczelni okazją do doskonalenia wiedzy i umiejętności, a kontakty z uczelnią wyższą dla praktyków stwarzają możliwości uzupełnienia i weryfikacji własnej wiedzy, kompetencji i umiejętności zdobywanych w praktyce gospodarczej.

Następnie zabrał głos przedstawiciel KIBR, Prezes Regionalnej Rady Regionalnego Oddziału Krajowej Izby Biegłych Rewidentów w Lublinie mgr Henryk Dąbrowski. Wyraził on zadowolenie z sukcesu, jakim było zgromadzenie tak wielu przedsiębiorców i biegłych rewidentów na konferencji poświęconej propagowaniu audytu zewnętrznego oraz nadzieję, że przygotowany program konferencji zadowoli uczestników i będzie źródłem inspiracji dla prac badawczych naukowców. Na zakończenie swojej wypowiedzi podziękował współorganizatorom konferencji. Stwierdził, że konferencja nie doszłaby do skutku, gdyby nie zaangażowanie organizacyjne Katedry Rachunkowości KUL (zwłaszcza dr hab. Heleny Żukowskiej, prof. KUL), Katedry Finansów i Rachunkowości Politechniki Lubelskiej (dr. hab. Wiesława Janika, prof. PL) oraz Katedry Bankowości KUL (prof. dr. hab. Mariana Żukowskiego i dr. Doroły Mikulskiej) oraz Stowarzyszenia Księgowych w Polsce Oddział Okręgowy w Lublinie (Prezesa Stefana Czerwińskiego).

Prof. dr. hab. Marian Żukowski, który był kolejnym mówcą, stwierdził, że możliwość współpracy nauki z praktyką to coraz bardziej ceniony obszar działalności wyższych uczelni. Szczególnie ważna jest współpraca ze znakomitymi organizacjami zrzeszającymi profesjonalistów, w tym z zakresu księgowości i rewizji finansowej, takimi jak Krajowa Izba Biegłych Rewidentów czy Stowarzyszenie Księgowych w Polsce. Nauki ekonomiczne i praktyka gospodarcza są ze sobą ściśle związane i związek ten jest warunkiem koniecznym sukcesów i w nauce i w praktyce.

Prezes Oddziału Okręgowego w Lublinie Stowarzyszenia Księgowych w Polsce, Sekretarz Zarządu Głównego SKwP w Warszawie Stefan Czerwiński zwrócił uwagę na znaczenie problematyki konferencji i rolę etyki w biznesie, w zawodzie biegłego rewidenta. Etyka w działalności każdego przedsiębiorcy buduje jego dobry wizerunek, a w konsekwencji przyczynia się do sukcesu organizacji. Cenne jest wychodzenie z inicjatywami konferencji propagującymi zachowania etyczne w biznesie w takiej instytucji jak uczelnia

wyższa, a szczególnie uczelnia katolicka, jaką jest Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II.

Wykład wprowadzający w problematykę konferencji wygłosiła dr Danuta Krzywda, Zastępca Prezesa Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, pracownik naukowy Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Tytuł jej wystąpienia brzmiał: *Rola audytu finansowego w działalności przedsiębiorstw i instytucji* i podkreślał wagę audytu zewnętrznego dla poprawy wizerunku przedsiębiorstwa. Omówiła zasadnicze kwestie związane z rolą audytu finansowego w działalności przedsiębiorstw i instytucji, identyfikując różne rodzaje audytu (zewnętrzny, wewnętrzny, finansowy, informatyczny, podatkowy). Prelegentka wyraziła zaniepokojenie planowanymi rozwiązaniami legislacyjnymi, które mogą znacznie ograniczyć zakres podmiotowy obowiązkowego badania sprawozdań finansowych w Polsce i całej Unii Europejskiej. Taką sytuację kreują rozwiązania zawarte w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/6/UE z 14 III 2012 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek w odniesieniu do mikro- i małych przedsiębiorstw, które wyłączają z obowiązku badania sprawozdania finansowego te podmioty.

Dalsze obrady konferencji odbywały się w trzech sesjach tematycznych. W sesji I konferencji, zatytułowanej *Wpływ audytu zewnętrznego na wiarygodność przedsiębiorstwa*, której przewodniczył prof. dr hab. Marian Żukowski wystąpiło czterech prelegentów.

Prof. dr hab. Jan Komorowski, prof. SGH wygłosił wykład *Wiarygodność przedsiębiorstwa – istota, odmiany i metody badania*. Przedstawił istotę wiarygodności w teorii ekonomii, podkreślając, że buduje ona ocenę przedsiębiorstwa prawie wyłącznie na przesłankach zyskowności. Tymczasem wiarygodność powinna być postrzegana także przez pryzmat społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i ich działalności na rzecz otoczenia i społeczności lokalnej na obszarze działania przedsiębiorstwa.

Następnie głos zabrała dr Małgorzata Garstka (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach). Jej wystąpienie koncentrowało się wokół tematu *Polityka rachunkowości jako przedmiot badania biegłego rewidenta i instrument kreowania wizerunku firmy*. Prelegentka wskazała na rosnącą rolę polityki rachunkowości w audycie sprawozdania finansowego, twierdząc, że wymagane standardami działania biegłego rewidenta w tym zakresie są coraz obszerniejsze i podstawowe dla całości działań biegłego rewidenta.

Dr hab. Joanna Wielgórska-Leszczyńska (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie), podejmując temat *Wiarygodność przedsiębiorstwa w świetle danych ze sprawozdania finansowego*, omówiła przesłanki oceny wiarygodności

przedsiębiorstwa na podstawie danych ze sprawozdania finansowego podkreślając ogromną rolę jakości danych sprawozdawczych w procesie tej oceny. Jakość danych w sprawozdaniu finansowym istotnie poprawia audyt zewnętrzny.

Ostatnim prelegentem sesji pierwszej był dr Piotr Bolibok (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), który przedstawił referat *Problemy oceny wiarygodności i zdolności kredytowej przedsiębiorstwa na podstawie sprawozdania finansowego w bankach*. W swoim wystąpieniu nawiązał do problemów banków oceniających zdolność kredytową na podstawie sprawozdania finansowego, którego zawartość informacyjna, niepoddana wcześniej audytowi zewnętrznemu, nie jest w pełni wiarygodna. Autor omówił najistotniejsze braki i wady sprawozdania finansowego, które mogłyby być usunięte poprzez poddanie audytowi zewnętrznemu sprawozdania finansowego przed udzieleniem kredytu i podjęciem oceny zdolności kredytowej przez bank. Badanie sprawozdania finansowego przed podjęciem decyzji kredytowej przez bank pozwoliłoby znacznie ograniczyć ryzyko kredytowe.

W sesji drugiej, zatytułowanej *Organizacja i funkcjonowanie audytu zewnętrznego w Polsce*, której przewodniczył prof. SGH, dr hab. Jan Komorowski, jako pierwsza wystąpiła dr Bogna Sawicka (biegły rewident, Politechnika Lubelska) z referatem *Wpływ obowiązkowego badania na obraz sytuacji finansowej i majątkowej prezentowanej w sprawozdaniach finansowych jednostek badanych po raz pierwszy*. Omówiła w nim interesujące i najczęściej występujące nieprawidłowości w rachunkowości i sprawozdawczości przedsiębiorstw, analizowane w jednostkach poddawanych obowiązkowemu badaniu sprawozdania finansowego po raz pierwszy.

Kolejnym mówcą była mgr Joanna Kalita (biegły rewident), która wygłosiła wykład *Audyt skonsolidowanego sprawozdania finansowego*. W swoim wystąpieniu zaprezentowała istotę i specyfikę audytu zewnętrznego sprawozdań finansowych grup kapitałowych, sporządzających skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Wskazała na trudności i dylematy, jakie musi rozwiązać i rozstrzygnąć biegły rewident, przeprowadzając audyt skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Zwróciła uwagę na wagę dobrej współpracy i zaufania wszystkich biegłych badających sprawozdania finansowe w obrębie grupy kapitałowej.

Dr Gyöngyvér Takáts (redaktor naczelna Wydawnictwa Infor Ekspert) wygłosiła wykład *Sprawozdawczość zintegrowana jako instrument kreowania wiarygodności (wizerunku) przedsiębiorstwa*. Jej zdaniem sprawozdawczość zintegrowana (rzadko opisywana w publikacjach) identyfikuje jakość zarzą-

dzania przedsiębiorstwem i skuteczność generowania wartości dla akcjonariuszy (udziałowców, właścicieli). Sprawozdawczość zintegrowana, zorganizowana właściwie, może być wykorzystywana do budowania wizerunku przedsiębiorstwa poprzez konieczność ciągłego udoskonalenia procesów zarządzanych, mających na celu realizację długookresowej strategii w kierunku równoważonego rozwoju.

Dr Małgorzata Kamieniecka (Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie), zaprezentowała wykład na temat *Rezerwy na zobowiązania jako szczególnie wrażliwy obszar badań biegłego rewidenta*. Scharakteryzowała rolę rezerw w rachunkowości przedsiębiorstw jako jednego z ważniejszych narzędzi realizacji zasady ostrożnej wyceny – jednej z nadrzędnych zasad rachunkowości – szczególnie ważnej dla rzetelnego i jasnego obrazu sytuacji finansowej i wyniku finansowego jednostki. Z tego powodu system rezerwowania powinien być obszarem szczególnie wnikliwego badania przez biegłego rewidenta. Rzetelne tworzenie i rozwiązywanie rezerw właściwie buduje obraz przedsiębiorstwa w sprawozdaniu finansowym, a pośrednio wiarygodność i wizerunek przedsiębiorstwa.

Sesji trzeciej zatytułowanej *Audyt zewnętrzny w Polsce – rozwiązania systemowe* przewodniczył prof. dr hab. Wiesław Janik (Politechnika Lubelska). Jako pierwsza w tej sesji wystąpiła mgr Monika Markisz (radca prawny, doradca podatkowy), która zaprezentowała temat *Prawne podstawy audytu zewnętrznego w Polsce*. Skoncentrowała się na regulacjach prawnych, porządkujących kwestie audytu zewnętrznego w Polsce zarówno o charakterze międzynarodowym, jak i krajowym. Odniosła się do Dyrektyw Unii Europejskich, Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. Omówiła regulacje audytu o charakterze ustawowym (ustawa o rachunkowości oraz ustawa o biegłych rewidentach, ich samorządzie oraz o nadzorze publicznym), rozporządzenia Ministra Finansów odnoszące się do audytu, także Krajowe Standardy Rachunkowości i Krajowe Standardy Rewizji Finansowej oraz opublikowane Stanowiska Komitetu Standardów Rachunkowości.

Jako kolejna wystąpiła dr Dorota Mikulska (biegły rewident, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), podejmując temat *System nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi oraz samorządem zawodowym biegłych rewidentów w Polsce*. Prelegentka przedstawiła funkcjonowanie systemu nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi oraz samorządem zawodowym biegłych rewidentów w Polsce.

Dr Maria Zuba (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) podjęła temat *Rola modeli analizy dyskryminacyjnej w audycie sprawozdań finansowych*, zwracając

cając uwagę na możliwość zastosowania w procedurze badania sprawozdania finansowego modeli ekonometrycznych w celu oceny możliwości kontynuacji działalności przez badaną jednostkę w przyszłości. Ponieważ jednym z pierwszych kroków w procedurze badania sprawozdania przez biegłego rewidenta jest ocena zdolności jednostki do kontynuacji działalności, biegły musi mieć pewność co do tej zdolności i na tej pewności prowadzić dalsze prace audytorskie. Dobra metodologia na tym etapie pracy biegłego rozstrzyga o prawidłowości przebiegu badania i opinii biegłego o sprawozdaniu finansowym.

Planowane wystąpienia dr Anny Spoz (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), zatytułowane *Możliwości i uwarunkowania wykorzystania sprawozdania finansowego do oceny wiarygodności przedsiębiorstwa (kontrahenta)* i dr Katarzyny Żuk (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) *Audyt i nadzór publiczny na Białorusi* nie doszły do skutku ze względu na ograniczenia czasowe. Jednakże wszystkie referaty wygłoszone na konferencji oraz inne zagadnienia audytu zewnętrznego zostały opublikowane w formie monografii: *Audyt zewnętrzny sprawozdania finansowego a wiarygodność przedsiębiorstwa* (red. H. Żukowska i W. Janik, Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2012).

Na zakończenie obrad konferencji wystąpił prof. dr hab. Marian Żukowski, Dyrektor Instytutu Ekonomii i Zarządzania KUL, formułując wnioski końcowe, z których wynikało, że trudno przecenić rolę audytu zewnętrznego sprawozdania finansowego jako instrumentu poprawy wizerunku i wiarygodności przedsiębiorstw. Szerszym skutkiem stosowania audytu zewnętrznego jest poprawa bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i zwiększenie wiarygodności sprawozdania finansowego. Należy propagować nie tylko konieczność utrzymania obecnego zakresu podmiotowego obowiązkowego badania sprawozdania finansowego, ale także lobbować na rzecz wdrażania dobrej praktyki dobrowolnego badania sprawozdania jako usługi poświadczającej wiarygodność sprawozdania finansowego w różnych – kluczowych – dla jednostek gospodarczych sytuacjach (fuzje, przejęcia, przekształcenia przedsiębiorstw, starania o kredyt czy środki z funduszy europejskich). Planowane – związane z regulacjami Unii Europejskiej – ograniczenie podmiotowego zakresu badania sprawozdań finansowych należy ocenić jako kontrowersyjne, nieuzasadnione i wręcz szkodliwe dla obrotu gospodarczego. Należy przekonywać przedsiębiorców do podejmowania dobrowolnego poddawania sprawozdań finansowych audytowi zewnętrznemu w celu potwierdzenia rzetelnego i jasnego obrazu ich sytuacji finansowej oraz wyniku finansowego prezentowanego w sprawozdaniu finansowym.

Podsumowując obrady konferencji, Prezes Regionalnej Rady Regionalnego Oddziału Krajowej Izby Biegłych Rewidentów w Lublinie mgr Henryk Dąbrowski stwierdził, że idea konferencji była dobrym pomysłem na integrację środowiska przedsiębiorców ze światem nauki w celu wypracowania stanowiska w kwestii roli audytu zewnętrznego dla budowania wiarygodności przedsiębiorstw. Wszyscy uczestnicy konferencji byli zgodni co do tego, że badanie sprawozdania finansowego dobrze służy wizerunkowi przedsiębiorstwa i poprawie jakości danych w sprawozdaniu finansowym. Ponieważ sprawozdanie finansowe służy głównie użytkownikom zewnętrznym (szeroko pojmowanemu otoczeniu przedsiębiorstwa) wysoka jakość danych w tym sprawozdaniu jest sprawą kluczową – do czego przyczynia się w dużej mierze audyt zewnętrzny.

Wniosek ostateczny wynikający z obrad konferencji to powszechne przekonanie, że badanie sprawozdania finansowego przez biegłych rewidentów jest nie tylko potrzebą, ale wręcz koniecznością dla budowania wiarygodności przedsiębiorstwa.

Formą upowszechnienia problemów podjętych na konferencji jest wspomniana monografia *Audyt zewnętrzny sprawozdania finansowego a wiarygodność przedsiębiorstwa*, która zawiera 29 odrębnych artykułów poświęconych różnym obszarom tematycznym audytu zewnętrznego. Zaprezentowane w niej artykuły, w części prezentowane na konferencji, poruszają szeroki zakres problemów związanych z organizacją i obecnością audytu zewnętrznego w wielu gospodarkach, w tym także rozwijających się, możliwych kierunków wpływu audytu zewnętrznego sprawozdania finansowego na wiarygodność i wizerunek przedsiębiorstwa oraz kształtowanie i przestrzeganie standardów audytu.

Monografia podzielona jest na trzy części dotyczące organizacji audytu zewnętrznego w Polsce i Europie Wschodniej, zagadnień audytu zewnętrznego w Polsce oraz wpływu audytu zewnętrznego na wiarygodność przedsiębiorstwa. Celem jej jest określenie roli audytu zewnętrznego jako sposobu na budowanie wiarygodności organizacji gospodarczych oraz poprawę wizerunku jednostek gospodarczych w jego otoczeniu, ze szczególnym uwzględnieniem sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Dodatkową inspiracją do podjęcia tej tematyki są zamiary nowelizacji ustawy o rachunkowości, mające na celu ograniczenie liczby podmiotów gospodarczych podlegających obowiązkowemu badaniu sprawozdań finansowych². Zaprezentowane w niniejszej monografii

² Planowane jest znaczne ograniczenie obowiązku badania sprawozdań finansowych w Polsce i w całej Unii Europejskiej, zgodnie z rozwiązaniami zawartymi w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/6/UE z 14 III 2012 r. w sprawie rocznych sprawozdań finan-

przez teoretyków i praktyków rachunkowości artykuły przekonują o złożoności problematyki weryfikacji danych w sprawozdaniu finansowym w procedurze badania sprawozdania finansowego i jej istotnego znaczenia dla wiarygodności przedsiębiorstw. Omawiana publikacja zawiera treści zaprezentowane poniżej:

Wstęp (Helena Żukowska, Wiesław Janik)

Część I. Organizacja audytu zewnętrznego w Polsce i Europie Wschodniej

1. Monika Markisz, *Prawne podstawy audytu zewnętrznego w Polsce*
2. Dorota Anna Mikulska, *System nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi oraz samorządem zawodowym biegłych rewidentów w Polsce*
3. Roman Olejniuk, *Audyt finansowy na Ukrainie*
4. Gyöngyvér Takáts, *Funkcjonowanie systemu rewizji finansowej na Węgrzech*
5. Katarzyna Żuk, *Aspekty prawne i nadzór publiczny na Białorusi*
6. Joanna Koczar, *Audyt finansowy w Rosji*

Część II . Istotne zagadnienia audytu zewnętrznego w Polsce

1. Danuta Krzywda, *Rola audytu finansowego w działalności przedsiębiorstw i instytucji*
2. Agnieszka Polak, *Obligatoryjne badanie sprawozdania finansowego – istota, podmioty uprawnione, procedura, rezultaty*
3. Joanna Kalita, *Audyt skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej*
4. Michał Ambroziak, *Uwarunkowania skuteczności audytu zewnętrznego*
5. Bogna Sawicka, *Efekty obowiązkowego badania sprawozdań finansowych w jednostkach badanych po raz pierwszy*
6. Małgorzata Węgrzyńska, *Wpływ rachunkowości kreatywnej i agresywnej na ocenę sytuacji finansowej i wyniku finansowego jednostki – rola biegłego rewidenta w identyfikowaniu takich przypadków*
7. Maria Zuba, *Rola modeli analizy dyskryminacyjnej w audycie sprawozdań finansowych*
8. Małgorzata Kamieniecka, *Rezerwy na zobowiązania jako obszar badań biegłego rewidenta*
9. Andrzej Jackiewicz, Hanna Szelağ, *Audyt podatku od towarów i usług jako narzędzie weryfikacji rzetelnego / nierzetelnego prowadzenia ksiąg rachunkowych*

Część III . Wpływ audytu zewnętrznego na wiarygodność przedsiębiorstwa

1. Jan Komorowski, *Wiarygodność przedsiębiorstwa – istota, odmiany i metody badania*
2. Wiesław Janik, *Wiarygodność przedsiębiorstwa w świetle sprawozdań finansowych*
3. Konrad Stępień, *Jakość sprawozdania finansowego a wizerunek przedsiębiorstwa*
4. Małgorzata Garstka, *Polityka rachunkowości jako przedmiot badania biegłego rewidenta i instrument kreowania wizerunku firmy*
5. Marian Walczak, *Udział rachunkowości i analizy finansowej w kształtowaniu wizerunku i wiarygodności przedsiębiorstwa*

sowych niektórych rodzajów spółek w odniesieniu do mikro- i małych przedsiębiorstw. Wyłączają one te podmioty z obowiązku badania sprawozdania finansowego.

6. Agnieszka Nózka, *Polityka rachunkowości w obszarze rachunku kosztów a wiarygodność jednostki*
7. Gyöngyvér Takáts, *Sprawozdawczość zintegrowana jako instrument kreowania wiarygodności (wizerunku) przedsiębiorstwa*
8. Małgorzata Frańczuk, *Znaczenie opinii biegłego rewidenta i raportu z badania sprawozdań finansowych dla zapewnienia wiarygodności spółek notowanych na giełdzie*
9. Anna Spoz, *Możliwości i uwarunkowania wykorzystania sprawozdania finansowego do oceny wiarygodności przedsiębiorstwa (kontrahenta)*
10. Joanna Wielgórska-Leszczyńska, *Ocena wiarygodności przedsiębiorstwa w kontekście jakości danych ze sprawozdań finansowych*
11. Justyna Fijałkowska, Monika Sobczyk, *Wiarygodność sprawozdawczości społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) wyzwaniem dla rachunkowości*
12. Tamara Anna Galbarczyk, *Analiza finansowa przedsiębiorstwa bankowego a jego wizerunek*
13. Helena Żukowska, *Znaczenie audytu zewnętrznego dla oceny zdolności kredytowej przedsiębiorcy*

Redaktorzy publikacji i autorzy poszczególnych jej fragmentów mają nadzieję, że lektura tomu będzie przydatna dla lepszego zrozumienia istoty audytu zewnętrznego, i konieczności wzrostu jego roli w gospodarce, w tym do poprawy wiarygodności (wizerunku) przedsiębiorstw.